

עבודת השם

פירוש "בא"

ישראל במהירות, זאת ועוד יש לתמוה איך עם חכם כמצרים, שהיו בקיאים בחכמות, בכשופים ובחניטת המתים וכו', הם נגדרים לעבוד עבודה זרה לצאן או לפרעה מלכם, והיכן ההיגיון בעבודה לאדם או לבהמה? כתבו המפרשים שבאמת כולם הודו וידעו, שהשם יתברך ברא את העולם, אך לא האמינו שהשם יתברך בגדלו גם מנהיג את העולם, ומתערב בכל הנעשה בבריאה. וכתב הרמב"ם: שזו הייתה טעות דור אנוש, שעבדו עבודה זרה. וכן היה במצרים, שפרעה הרשע השלה את עצמו שהוא "אלוה" ורק בידו יש את הרשות להחליט אם בני ישראל יצאו או לא, ולכן "כעס" בכיכול על שהקדוש ברוך הוא "מתערב" בהחלטתו האווילית והכפרנית, ומשום כך העיז והחציף פניו כנגד ה' ומשיחו.

מטעם זה הצרך השם יתברך להראות לו מכות רעות ונאמנות (לשלחם) הכלולות מכל יסודות העולם. במכת דם הראה לו השם יתברך ששולט הוא על המים, ובצפרדעים הראה כוחו, ששולט על חיות-המים, בכנים הראה לו שליטה על היצורים הקטנים ביותר, בשחין על העפר, בדבר ובערב על החיות ועל חיהם, ובמכת הארבה הראה לו שליטה על הרוח, ובחשך על הירח, השמש והכוכבים, ובבכורות על חיי האדם, וביותר הראה לו את כוחו על ה"חן והחסד" שעל ידו התעשרו ישראל, ועשו את מצרים כמצולה שאין בה דגן.

"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי-מֹשֶׁה, נְטֹה יָדְךָ עַל-הַשָּׁמַיִם, וְהִי חֹשֶׁךְ, עַל-אֶרֶץ מִצְרָיִם;" (בא יכא) על הפסוק בתהילים (קה, כח) שאמר שלח חושך ויחשיך ולא מרו את דברו אומר המדרש בשעה שהקב"ה רצה להביא את מכת חושך על ארץ מצרים נתייעץ עם המלאכים וכולם הסכימו למכה זו על מצרים, שנאמר שלח חושך ויחשיך ולא מרו את דברו, שכולם הסכימו פה אחד לזאת. ופרוש הדברים שהרי במכת חושך גילו בני ישראל את כל הכסף וזהב שהיו למצריים, ותבעו זאת מהם לאחר מכן בהשאלה, והמצרים נתנו להם בחפץ לב, כי אמרו אם היו רוצים לקחת זאת היו לוקחים בימי החושך ולא היינו מרגישים.

לכן האמינו להם ונתנו להם ככל אשר בקשו, וכך יצאו ברכוש גדול מארץ מצרים, אמנם ריבוי כסף וזהב זה גרם להם לעשות את העגל, שנאמר וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל, וא"כ אם יבואו מלאכי השרת לקטרג בעוון זה על בני ישראל יאמר להם הקב"ה שאין להם כל טענה, כי הם הסכימו במכת חושך ולא המרו דבריו של הקב"ה. (וידבר יוסף)

"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי-מֹשֶׁה, בֹּא אֶל-פְּרַעֲהוּ" (בא יא) "לך אל פרעה" לא כתוב אלא "בא אל פרעה" כי מן הקב"ה אין הולכים, כי הוא נמצא בכל מקום, "מלא כל הארץ כבודו" לכן אמר כאן, "בא" כלומר: בא אתי, הנני אתך בכל אשר תלך... הגביר החסיד ר' מוטיל מקלשין ז"ל היה דובר צחות בלשון המדינה, והיו לו עסקים גדולים בוורשה. פעם אחת שלח אחריו הרב הקדוש ר' יצחק מוורקי ז"ל. כשבא אליו ביקש ממנו הרבי, שילך לשר גדול אחד בהשתדלות לבטל את רצון הממשלה לגזור שריפה על השולחן ערוך "חושן משפט". בטענה שיש חוקי המדינה, והיהודים מחויבים ללכת עם משפטיהם לערכאות ולהתדיין לפי חוקי הממשלה, הגזירה עדין לא יצאה לאור, אבל ידוע היה שעומדים להוציא גזירה זו.

השיב ר' מוטיל להרבי: אותו שר הוא כעסן גדול, והוא מאיים לירות ברובה את כל הבא אליו בהשתדלות איוו שתהיה. אמר לו הרבי: הקב"ה אמר למשה "בא אל פרעה", ולא "לך אל פרעה", כי משה רבנו היה מתיירא מפרעה, ואמר לו ה', שילך עמו יחד (באידיש: "קום צו פרעה"?) ואז הלך ר' מוטיל בשמחה לאותו שר, והשר בראותו את ר' מוטיל נבהל מפניו ומילא את בקשתו. (אמרי חז).

"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי-מֹשֶׁה, בֹּא אֶל-פְּרַעֲהוּ: כִּי־אֲנִי הַכְּבִדְתִּי אֶת־לְבוֹ", (בא יא) ופרשו רבותינו: "בא" - גימטרייה שלש, לרמו שנותרו לו רק עוד שלש מכות (ארבה, חושך, בכורות). ולכאורה תמוה מדוע הוצרך השם יתברך להכות את המצריים בעשר מכות, ולא נתן להם מתחלה את מכת בכורות, או מכה כואבת אחרת, ובוזה היו יוצאים בני

16:30	כניסת השבת
17:33	צאת השבת
16:52	שקיעה
18:04	ה. תס
6:48	הנץ

הפסוק: "הדבר אשר דיבר"

"יִפְסַח יְהוָה, עַל־הַפֶּתַח, וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית, לְבֹא אֶל־בְּתִיכֶם לְנֶגֶף." (בא יבנג) ותמוה, הרי בפירוש כתוב: שמכת בכורות הייתה ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו, שנאמר "ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך" וא"כ מדוע אמר הכתוב ולא ייתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף".

אלא ההסבר הוא: אמנם מכת בכורות הייתה ע"י הקב"ה בעצמו, אבל הרי היו בלילה הזה גם מתות "שבעיות" אלו שהגיעה שעתן למות באותו לילה, ואומר הכתוב שבאותה לילה, לא ייתן ה' למשחית לבוא אל בתיכם, כדי שלא לתת פתחון פה למצרים לומר, שגם בני ישראל ניגפו על ידי מכת בכורות. (הגרי"א).

"קִדְשִׁילִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־דָּרְחִם, בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל־בְּאָדָם, וּבְבְהֶמָה: לִי, הוּא." (בא יגב) עכשיו ציווה הקב"ה לישראל מצות פדיון הבן. כלומר כל מי שנולד לו בן בכור חייב לפדותו כמו שנאמר: וידבר ה' אל משה לאמור קדש לי כל בכור וגו' והטעם כי הרגתי כל בכורות מצרים וכל מי שהוא בכור לאמור אע"פ שאינו בכור לאביו חייב, כי כן תלתה התורה החיוב באם.

ואילו מי שהוא בכור לאביו אבל אינו בכור לאימו, אינו חייב בפדיון, ואם יש לו לאדם שתיים ושלוש נשים וגולד לו בנים מכולן, חייב לפדות את כולן. ולכן חייב הכהן לשאול את האם לפני הפדיון כי היא עיקר החיוב אם זהו הילד הראשון שנולד לה. ואם הפילה איזו הפלה קודם שנולד זה, נמצא שזה אינו בכור. וכן יעשה חקירה ודרישה עד שיברר האמת.

סיפור בהמשכים "הכומר והעלילה" חלק א

כומר העיירה חיבק את ידיו בהנאה. סוף-סוף נפלה לידו הזדמנות-פז להפיל את היהודי ועמו את יהודי הסביבה. הפעם גם הפריץ ישתכנע כי היהודים הם בני-אדם מסוכנים ורעים-מעללים. זה קרה בעיירה קטנה ברוסיה. התגוררו בה כמאתיים משפחות לא-יהודיות, ומשפחה יהודייה אחת. יהודי פשוט וירא-שמים היה יצחק. שמו הטוב הלך לפניו כאיש ישר וטוב-לב, והתושבים הלא-יהודים העריצו אותו. את פרנסתו הפיק יצחק מהפונדק שחכר מהפריץ המקומי. אף הפריץ כיבדו מאוד וראה בו ידיד טוב ונאמן. לא-אחת ניסו חבריו של הפריץ לשכנעו לנשל את היהודי מהפונדק ולהעבירו לאיש אחר, אך הוא דחה את ההצעות האלה על הסף. להפך, הוא היה משתבח בידידו היהודי, שבזכות עצותיו הנבונות עסקיו משגשגים והולכים. יצחק נהג כבוד גם בכומר העיירה. כל אימת שבא לפונדק הקפיד להושיבו ליד שולחן מיוחד, ושם קיבל שירות מיוחד ביד רחבה. אולם הכומר קינא ביהודי על האהדה הרבה שהוא זוכה לה. שנאתו גברה והתעצמה במרוצת הזמן, והוא המתין לשעת-כושר שבה יוכל לפגוע בחוכר התמים. ימי הפורים התקרבו ובאו. יצחק נהג לערוך בפורים משתה גדול, והוא עצמו היה טורח ונוסע לכפרי האזור ומזמין בעצמו את כל היהודים העניים לבוא ולשמוח על שולחנו בסעודת החג. הכומר ראה את ההכנות לסעודה הגדולה וחמתו בערה בו. הוא לא היה יכול לשאת את המחשבה שהיהודים יתקבצו לסעודה חגיגית וישמחו על מפלתו של צורר היהודים. בדיוק אז נקרתה לפניו הזדמנות שציפה לה. אישה אלמנה ביקשה ממנו לבוא אל בנה השוכב על ערש דוויו, ולקבל ממנו וידוי לפני מותו. הכומר בא לראות את הנער ונוכח כי אלה רגעיו האחרונים. במוחו השטני התבשלה מזימה מרושעת. הוא אמר לאישה כי עליה ללכת מיד אל הכנסייה להתפלל לרפואת בנה, וכי גם הוא ילך אל ביתו כדי להפעיל את 'קסמיו' למען רפואת הנער. כשהתרחקה האישה מהבית, הורה הכומר למשרתו להכניס את הנער לתוך שק ולהביאו לבית הכומר. המשרת מילא את ההוראה כפי שנצטווה. כעבור שעה קלה הופיע הכומר בפתח הכנסייה ואמר לאישה כי 'תפילותיו' ו'קסמיו' הועילו לנער וכי מצבו השתפר ועליה לגשת לטפל בו. האישה רצה בשמחה לטפל בבנה המחלים, ולתדהמתה גילתה כי בנה נעלם. מבוהלת רצה האישה אל הכומר בבכי וביללה: "בני נעלם כאילו בלעתו האדמה". הכומר נראה נחרד למשמע הבשורה ואמר: "שובי לביתך ואני אחקור את הדבר. בינתיים עליך לשתוק ולא לספר לאיש מכל אשר אירע". **ההמשך יבוא!**

פנית ההלכות ע"פ ילקוט יוסף כרך ד.

קסו. אם שחטו בהמה או עוף לצורך חולה שיש בו סכנה בשבת, צריך למלוח את הבשר קודם בישולו, שמא יסתכן החולה מתוך שיקוץ הדם, ונפשו של אדם קצה בדם, ובפרט שיש מגדולי הראשונים שסוברים שדם שבישולו חייבים עליו מן התורה. וכן בימי מלחמה שאין מה לאכול, ומוכרחים לבשל בשר בשבת, יש למלוח את הבשר קודם הבישול, להוציא את דמו. ואם יש חשש שעד שימלחו את הבשר יסתכן החולה, יבשל את הבשר גם בלא למלחו. (ילקוט שבת כרך ד' עמוד רמג)

קסז. כששוחטים לחולה (שיש בו סכנה) בשבת, מברכים על השחיטה. אבל אין מכסים את הדם בשבת, אפילו אם יש לו דקר נעוץ מבעוד יום. (ילקוט שבת ד' עמוד רמז בהערה)

קסח. הדבר פשוט שמותר לבדוק את לבו של חולה שיש בו סכנה במכשיר חשמלי, שאין דבר העומד בפני פיקוח נפש. (ילקוט יוסף שבת כרך ד עמוד רמד)

עלון זה לעילוי נשמתו

ברוך עובדיה בן שרה	שרה בת סלמה
אסתר בת חנה	ציון עובדיה בן רחל
נעמי לקס בת אסתר	רחל עובדיה בת אסתר
שלמה בן אליהו ושרה	דוד שורמזון בן חוה

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי לדעת, דרש, ועוד..